

Kalejdoskop 11/20 [CO W NUMERZE]

Czy stworzenie strategii dla kultury wpływa na realną zmianę sytuacji w mieście? Kto ma decydować o tym, co dla rozwoju kultury najważniejsze? A może da się kreować „kulturę żywą” bez odgórnie wyznaczanych kierunków? Czym grozi profesjonalizacja organizacji pozarządowych i jak to było z (nie)sławną Polityką Rozwoju Kultury Łodzi 2020+. O tym rozmawiamy z Tomaszem Majewskim - współtwórcą założeń do tego dokumentu, i z Robertem Kozielskim - współtwórcą wkładu do nowej strategii Łodzi jako miasta „współtworzonego”. Publikujemy też „Tezy do nowej strategii” sformułowane przez Michała Lachmana, wykładowcę i prodziekana Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Łódzkiego.

Strategia ważna rzecz [WSTĘPNIAK]

Łukasz KACZYŃSKI

Naprawdę ważna? Pamiętam emocje, jakie towarzyszyły Regionalnemu Kongresowi Kultury i powstawaniu założeń do Polityki Rozwoju Kultury Łodzi 2020+, zwanej łódzką strategią dla kultury. Głównie pewien rodzaj nieufności, jaki rzecz wzbudzała. Za nieufnością szedł opór. I pewnie obawa, że przeprowadzana czy projektowana „reformacja” ma jakieś niejasne, może ukryte, cele. [...]

--

Za firanki [FELIETON]

Andrzej PONIEDZIELSKI

Na tę naszą żółtą łódź podwodną
Na tę Waszą jedną taką
co to kiedyś wiła wianki
patrzy teraz uśmiechnięte potencjalnie wniebowzięte
Patrzy na nas pokolenie zza firanki.

--

Przyszłość jest dziś [FELIETON]

Rafał SYSKA

Żadne inne miasto - zważywszy na dziedzictwo, potencjał i otwartość myślenia o idei nowoczesności - nie jest bardziej predestynowane do postrzegania siebie w roli lidera filmu przyszłości i głównego gracza w obszarze nowych mediów. Mało też który obszar jest tak perspektywiczny w kwestii postrzegania go jako nowoczesny, nastawiony na prestiż i oddziałujący na tak wiele aspektów codziennego życia. Przeszłość jest bazą przyszłości, ale idea Łodzi jako miasta filmu musi ulec przeobrażeniu. Musimy wykorzystać dziejowy moment. Konkurencja nie śpi i jeśli nie weźmiemy się w garść, znów zostanie nam tylko Miś Uszatek.

--

Dobry czas na musical [ROZMOWA MIESIĄCA]

Podstawy wokalistyki są dla wszystkich takie same, ale istotne szczegóły są różne i warto móc nad nimi pracować z kimś, kto specjalizuje się w danym gatunku. Gdy studiowałam, ktoś wykonujący utwory musicalowe musiał je śpiewać i tak bardzo klasycznie. To zupełnie inne śpiewanie niż to, którego teraz uczy się na kierunkach musicalowych - mówi Emilia KLIMCZAK, śpiewaczka Teatru Muzycznego w Łodzi, w rozmowie z Magdaleną SASIN.

--

Sąd ostateczny [FELIETON]

Łukasz MACIEJEWSKI

Nie wiedziałem, że można to u nas zobaczyć. Nie wiedziałem, bo zobaczyłem piekło. I siebie, i wszystko albo chociaż wiele z rzeczy i spraw, które wydarzyły się potem, w innym wariantcie, w innym czasie. W nastoletniości, w dorosłości. W piekle i w niebie. I jeżeli miałbym wydobyć z pamięci jakieś wydarzenie, które nosiło znamiona iluminacji, to byłyby nimi dwa albumy z reprodukcjami. Pierwszy - Ermitaż, wydanie rosyjskie, a raczej radzieckie. Oglądałem go dziesiątki razy. Podobnie jak fotografie tryptyku Memlinga.

TEMAT NUMERU: Po co są strategie dla kultury

"Otwarta formuła miasta"

Urzędnik ma zdecydować? Przeprowadzamy głosowanie? Tam, gdzie będzie pięć głosów więcej, tam będzie racja? Ja byłbym za formułą społeczno-ekspercką. Niech niezależny ekspert oceni, co jest bardziej potrzebne - mówi Robert KOZIELSKI, profesor Uniwersytetu Łódzkiego, współtwórca założeń do nowej strategii dla Łodzi. Rozmawia Piotr GROBLIŃSKI.

„Mamy tu pewną przestrzeń i dwie skrajne postawy, które trzeba wypośrodkować. W pierwszej mamy artystów i miasto, które ma ich „eksploatować”, wykorzystywać ich dorobek. Według drugiej filozofii urzędnik nie wchodzi w sferę kultury artystycznej, bo się na tym nie zna. Nasza idea polega na tym, że urzędnicy nie decydują, co jest w sztuce dobre, a co złe, nie mówią, która poezja jest wartościowa, a która nie. Chodzi o stworzenie mechanizmów rozwoju wartościowej kultury. Gdy zaczniemy przypisywać miastu rolę sprawczą, twórcy zaczną się temu przeciwstawiać”.

--

„Dajmy mieszkańcom coś „ekstra”. Ale najpierw to, co podstawowe. Tezy do nowej strategii”.

Czyli tezy sformułowane przez Michała LACHMANA, wykładowcę i prodziekana ds. studenckich na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.

„Priorytetem miasta nie powinna być wyłącznie promocja marki. Należy wesprzeć rozwój konkretnych przedsięwzięć i wzmocnić konkretne środowiska - czyli połączyć ogólne idee i założenia strategii ze zdefiniowanymi zadaniami do wykonania, instytucjami do wsparcia, zdarzeniami do rozwinięcia”.

„Strategia miasta powinna polegać na otwartym dialogu ze środowiskami kultury w mieście - dialogu inicjowanym przez miasto. Należy włączyć twórców i animatorów w decydowanie o kulturze i w częściową odpowiedzialność za jej planowanie i rozwój. Łódzcy twórcy muszą czuć się odpowiedzialni za kształtowanie kultury, ich wiedza i doświadczenie powinny być doceniane”.

--

„Teoria działań pozorowanych w praktyce”

Przygotowując Strategię Rozwoju Kultury 2020+, postawiliśmy szereg ważnych pytań, m.in. o finansowanie kultury. Przeszły bez echa. Dla decydentów kluczowy był sam dokument, który poszedł do szuflady, pozbawiony narzędzi do oceny realizacji postawionych celów. Osłabiło to sens

tworzenia Strategii - mówi Tomasz MAJEWSKI, współautor założeń dokumentu. Rozmawia Łukasz KACZYŃSKI.

Starając się sformułować priorytety, doprowadziliśmy do określonej reakcji i dzięki temu pojawiła się - w znaczeniu cybernetycznym - „nowa wiedza w systemie”. Że po stronie miasta nikt nie chce realizacji tej Strategii. Nie znamy kultury empirycznej mieszkańców, nie mamy wiedzy o realnym „ukrytym” programie instytucji kultury, ale już wiemy, że są silni aktorzy instytucjonalni, którzy nie chcą zaproponowanego programu (wołą ciszę wokół siebie i status quo).

- - - -

Braki Ulissesa [FELIETON]

Maciej ŚWIERKOCCI

To, co w „Ulissiesie” nieobecne, widać wyraźnie pod lupą tłumacza. Dotyczy to zwłaszcza tych wydarzeń, osób czy informacji (czasem nawet pojedynczych słów), które powinny być zostać uwzględnione w tekście - jak można by sądzić z powodów historycznych i filologicznych - autor jednak ich w nim nie umieścił.

- -

Galeria „Ty jesteś kuratorem”

Tym razem kuratorką jest **Magda Milewska**, historyk sztuki, od 2017 r. kuratorka galerii Punkt Odbioru Sztuki, filii POS, w latach 2015-2017 związana z Galerią Manhattan. Prezentuje prace twórców:

Kornel Kowalski - urodzony w 1996 r. w Cieszynie, absolwent Wydziału Sztuk Wizualnych w łódzkiej Akademii Sztuk Pięknych. Twórca wszechstronny, działający w wielu technikach: w fotografii tradycyjnej i cyfrowej, instalacji, filmie, grafice, malarstwie, rzeźbie.

Viktoryia Turanskay - pochodzi z przygranicznego miasta Brześć na Białorusi. Studiowała tkaninę i ubiór w Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi - niedawno obroniła pracę magisterską. Projektuje ubrania, obuwie, galanterię skórzaną i druki.

- -

„Pustka/istnienie/istota” [WYSTAWA]

Prezentujemy prace Piotra Pasiewicza - w Ośrodku Działań Artystycznych w Piotrkowie Trybunalskim trwa jego wystawa „Emptiness-Existence-Entity”. Prezentuje cykl obrazów zatytułowany Theatrum forms, o którym można powiedzieć, że stanowi swoistą prefigurację trwale przewijającej się w całej twórczości Piotra Pasiewicza refleksji nad kruchością i ulotnością naszego istnienia.

- -

„Galeria Goa: Bardziej offowa niż off”

„Chcieliśmy złączyć różne środowiska” - z TOPE i Kacprem OGNIEM rozmawia Joanna GLINKOWSKA.

„Otwieramy się na różne nurty artystyczne i może właśnie dlatego jesteśmy bardziej offowi niż sam off, niż samo podziemie. Hermetyzacja środowisk jest widoczna, a my chcemy działać w odwrotnym kierunku. Chcemy zjednoczyć artystów w miejscu, dać im pole do popisu. Włączamy się w ten proces jako kuratorzy wystaw, ale dajemy ludziom wolną rękę”.

- -

Daj kopa komiksowi [FELIETON]

Piotr KASIŃSKI

Zbiórki internetowe na rozmaite przedsięwzięcia to nie nowość. Także w branży komiksowej. Sporo się w tej dziedzinie u nas ostatnio dzieje. Mamy nowy rekord kwoty zebranej na wydanie albumu, a poza tym na polski rynek weszła najpopularniejsza na świecie amerykańska platforma crowdfundingowa - Kickstarter.

--

Pustka w domu [FELIETON]

Mieczysław KUŹMICKI

Mam wrażenie, właściwie pewność, że każde pożegnanie, każde odejście kogoś szczególnie lubianego albo ważnego, albo jakoś bliskiego, nawet jeśli nie zamieniło się z tym kimś jednego słowa, umniejsza mnie.

--

Smutku, nie wierzgaj [POEZJA/RECENZJA]

Tomasz CIEŚLAK

Najbardziej fascynujące rzeczy dzieją się w wierszach „Cieni piszczących psów” pomiędzy: tym, co zwykłe, i tym, co można zaledwie próbować wypowiedzieć - czasem niezgrabnie, czasem metaforycznie (metafora też zresztą może być niezgrabna czy ograna), ale czasem - niesamowicie świeżo i rzeczywiście niepowtarzalnie - pisze Tomasz CIEŚLAK o tomie wierszy wrocławianki Ewy Jarockiej, „Cienie piszczących psów”.

--

Perspektywa Nabu [TEATR/RECENZJA]

Łukasz KACZYŃSKI

Nabu jako lalka to głównie głowa i nogi. Głowa nieco za duża, ale dobrze widoczna, gdy podczas animacji oddaje szereg towarzyszących dziewczynce emocji. I nogi - bo Nabu wędruje. Wiązą ją z drogą przebytą w poszukiwaniu domu, który nie płonie. Przez nie wypowiada się na scenie ponoszony przez dziecko trud. Cel całej animacji - nawiązać relację między dziewczynką a widzom. Tylko wtedy można odczarować, w sobie przede wszystkim, to, co postrzegane jest jako obcość - o premierze w Teatrze Lalek Arlekin pisze Łukasz KACZYŃSKI.

--

Aktora musi boleć [TEATR/RECENZJA]

Małgorzata KARBOWIAK

Co ma boleć? Wszystko. Bo trzeba wywołać emocje granego bohatera, napinając siebie jak cięciwę. Tak w autobiografii głosi Klaus Kinski. Inaczej - w monodramie o wybitnym aktorze - Kamil Maćkowiak.

--

Z telefonem przez kultury [ETNO RE:WITALIZACJE]

Przedstawiamy dwie aplikacje na urządzenia mobilne, które są efektem edukacyjnego projektu „ETNO re:WITALIZACJE” zrealizowanego przez Fundację Monumentum Iu-daicum Lodzense.

--

Na ruinach Czarnobyła [JESZCZE O ZPAP]

Grzegorz KWIECIŃSKI

Tak naprawdę dobre czasy zakończyły się dla ZPAP już w grudniu 1981 roku. Wcześniej

członkostwo dawało artystom wiele korzyści, z których najważniejszą była chyba pieczęta w dowodzie, zwalniająca z powszechnego w PRL- u obowiązku stałego zatrudnienia i dająca dostęp do opieki zdrowotnej. To był taki substytut wolności, absurdalny z dzisiejszej perspektywy.

--

Festiwal na wynos, studio w domu [WARSZTATOWNIA]

- Nie chciałbym, aby w przyszłości festiwal w 100% odbywał się online. Brakuje mi stacjonarnych projekcji w sali kinowej, galerii sztuki, bibliotece czy domu kultury. Widzów, którzy uczestniczą w tym wspólnie, w bliskości - mówi Piotr KARDAS, organizator Ogólnopolskiego Festiwalu Animacji O!PLA a także innych imprez filmowych, m.in. w Anglii i Indonezji, w rozmowie z Oliwią NADARZYCKĄ.

„Pandemia i kwarantanna zmieniły programy wydarzeń kulturalnych, część zawiesiły lub odwołały. Pierwszym polskim festiwalem filmowym wyłącznie online była poświęcona animacji O!PLA. - Największym wyzwaniem były kwestie technologiczne, zabezpieczenie przed skopiowaniem albo wyciekami filmów i zapewnienie stabilności sieci. Kolejne to rozmowy z właścicielami praw, producentami, pokazujące poziom ich świadomości Internetu. Co z nowych sposobów docierania do widza zostanie z festiwalem na stałe?”.

--

Witaj, Fryderyku! [WARSZTATOWNIA]

Maria SONDEJ

Przyznanie Fryderyka wywołało w zespole nieprawdopodobny entuzjazm. Ludzie zobaczyli sens swojej pracy, poczuli się spełnieni - mówi Paweł Przytocki, szef artystyczny Filharmonii Łódzkiej, która ową nagrodę, przyznaną w marcu, otrzymała pierwszy raz w swojej historii. Wśród nominowanej piątki w kategorii „album roku muzyka koncertująca” znalazły się aż dwie łódzkie płyty.

--

Od kawki do kultury [WARSZTATOWNIA]

Monika NOWAKOWSKA

3 października w oficynie obok pałacu otwarto kawiarenkę „U Zbyszka”. Nazwa odwołuje się do związków z Brzezunami aktora Zbigniewa Zamachowskiego, który w latach 60. wraz z rodzicami mieszkał w neogotyckim pałacu, w lokalu komunalnym na parterze, a dziś jest częstym gościem i tzw. ambasadorem Muzeum Regionalnego w Brzezinach.

MIASTO/ZMYŚL

Panta rhei po betonie

Piotr SALATA-KOCHANOWSKI

Miejskie powodzie to coraz bardziej odczuwalny problem. Dlatego warto go minimalizować. Podejmowane działania mogą mieć różną skalę - od niewielkich ogrodów deszczowych po większe zmiany związane z rozwojem całego miasta. Jako mieszkańcy korzyści będziemy odczuwać nie tylko w deszczowe dni. Bardziej zielone miasto to też miasto bardziej dla ludzi.

--

Szuści żółci dżdży

PIENISTY

Most Plichowicki przejął w minionym sezonie ogórkowym zaszczytną rolę potwora z Loch Ness. Choć łączy brzegi jeziora na Dolnym Śląsku, a wysadzany miał być na potrzeby amerykańskiego przemysłu filmowego, to temat jest jak najbardziej łódzki - to kręcący tam „Republikę dzieci” Jan Jakub Kolski zaalarmował opinię publiczną.

* *

KALENDARIUM wydarzeń w listopadzie - w Łodzi i województwie łódzkim.

* * * *

Jak kupić "Kalejdoskop"?

Numer 11/20 do kupienia w Łódzkim Domu Kultury, punktach Ruchu S.A., Kolportera, Garmond-Press w salonach empik i łódzkiej Księgarni Do Dzieła (Próchnika 3). A także w prenumeracie:

- **redakcyjnej** - część kosztów wysyłki każdego numeru bierzemy na siebie, a prenumerata powiązana jest z prezentami dla kupujących - na początek każdy otrzymuje antologię naszych felietonów (i nie tylko) "The best Of.. Kalejdoskop. Felietony": [TUTAJ](#)
- **dostępnej od lat via Ruch** (w opcji darmowa dostawa do wybranego kiosku Ruchu): [TUTAJ](#)

Nasze PODKASTY

Możecie też słuchać naszych najlepszych tekstów w interpretacjach aktorów scen łódzkich, z Łodzią i regionem związanych - na platformie "Kalejdoskop NaGłos": [TUTAJ](#) i [TUTAJ](#)

Rozwijamy też tematyczne "Podkasty Kalejdoskopu", dostępne [TUTAJ](#)